

Amerikansk forskare om patientsäkerhet

»Att peka ut läkare ökar inte säkerheten«

Läkare och sjukhus – och inte minst politiker – måste utsättas för påtryckningar för att patientsäkerheten ska förbättras. Men varken hotet att stämmas inför domstol eller massmediernas publicering av namn på läkare som begått misstag är framkomliga vägar för att uppnå en ökad patientsäkerhet. Det menar Marilyn Rosenthal, professor i sociologi och med lång erfarenhet av arbete med patientsäkerhetsfrågor.

■ Då Landstingsförbundet nyligen inledde en serie seminarier kring patientsäkerhet var den amerikanska socialogiprofessorn Marilyn Rosenthal den första inbjudna föreläsaren. Marilyn Rosenthal har skrivit 9 böcker och omkring 40 artiklar i ämnet patientsäkerhet, och till vardags arbetar hon med dessa frågor på University Hospital i Michigan.

Hennes Sverigebesök tilldrog sig en kort tid efter det att tidningen Expressen publicerat namn, ålder, arbetsplats etc på ett 80-tal svenska läkare som under förra året fått en varning av Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd. Även i USA väljer vissa dagstidningar att publicera namn på läkare som i domstol dömts att betala skadestånd till patienter som av någon anledning varit missnöjda med

den behandling de fått, men det handlar då oftast om fall som rör mycket höga skadeståndsbelopp.

– Jag skulle önska att massmedierna på ett mer ansvarsfullt sätt redogjorde för de ofta komplicerade omständigheterna som ligger bakom ett misstag i vården. Att bara publicera en lista över läkare som begått misstag leder bara till oroligare patienter och läkare.

– Ingen läkare vill ju skada en patient. Läkaren är spetsen på en stor organisation, och orsaken till de uppkomna misstagen kan mycket väl finnas i organisationen. Varför inte publicera namnen på de sjukhus som låter läkare träffa en ny patient var femte minut, i stället för namnen på läkarna? säger Marilyn Rosenthal.

Det svenska systemet bra

Marilynn Rosenthal anser att det svenska systemet med en myndighet som ansvarar för bedömningen av en anmäld läkare är betydligt bättre än det amerikanska, där läkare riskerar att stämmas inför domstol. Även om ett av syftena med det amerikanska systemet är att preventivt »skrämma« läkarna till extra försiktighet finns det inget som visar att systemet har lett till färre antal misstag i vården.

– Skulle vi med säkerhet kunna visa att det amerikanska systemet gör läkare mer försiktiga är det kanske ett bra

system. Men den forskning som försökt visa det har inte lyckats. Istället innebär en stämning en mycket stressande upplevelse för läkaren, och han eller hon måste också avsätta avsevärt med tid för domsstolsförhandlingar, tid som annars skulle lagts på patienter, säger Marilyn Rosenthal.

– Det som inte heller framgår i massmediernas bevakning av stämde läkare är att i omkring hälften av fallen överklagar läkaren domstolens beslut, och då får läkarna i de flesta fall rätt. Vid ett överklagande är det endast en domare som avgör, medan det är en jury som slutar i den första instansen.

Marilynn Rosenthal menar att patientsäkerheten förvisso kan förbättras betydligt, och att de mängder av åtgärder och program som redan införts måste utvärderas för att kartlägga vilka som verkligen fungerar. Samtidigt är en ökad förståelse bland allmänheten för »doktors värld« nödvändig, menar hon.

– Det finns amerikanska studier som visar att medicinutbildningen egentligen är träning i medicinsk osäkerhet, och läkaren arbetar utifrån en värld av sannolikheter. Samtidigt vill patienten ha säkra svar och alltid få rätt behandling. Detta måste vi förstå och diskutera när vi exempelvis utformar nya program för ökad patientsäkerhet.

Peter Örn

Läkartidningen mest läst visar enkät om läsvanor

■ 70 procent av Sveriges läkare läser Läkartidningen ofta, 25 procent läser den ibland. Det visar en läsundersökning som utförts av Svensk Medicin Information (SMI), vilket är en del av Bonnier Affärsinformation. Bland jämförda tidningar fick Läkartidningen bäst resultat.

Resultatet bygger på en enkät som gått till 3 481 läkare inom olika specialiteter. Enkäten besvarades av 1 191 läkare, eller cirka 35 procent. Studien ingår som en del av en större undersökning, Läkemedelsenkät 2001, som genomförts av SMI.

I diagrammet redovisas ett urval av de tidningar som ingick i SMIs undersökning. •

